

Cuprins

<i>Lista abrevierilor</i>	7
<i>Prefață la prima ediție (Stejărel Olaru)</i>	9
<i>Genial Carpaților, după 27 de ani. De ce trebuie cercetată în continuare epoca Nicolae Ceaușescu?</i>	13
<i>Cuvânt înainte la prima ediție în limba română</i>	19
Introducere:	23
Capitolul 1. Începutul	39
Mișcarea comunistă românească înainte de al doilea război mondial	39
Primele două decenii de guvernare comunistă în România	43
Moartea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej	60
Cariera lui Nicolae Ceaușescu până în martie 1965	64
Alegerea prim-secretarului PMR	71
Capitolul 2. Consolidarea puterii	85
Începutul regimului Nicolae Ceaușescu	85
Congresul al IX-lea al PCR - iulie 1965	89
Înființarea comisiei pentru reabilitarea lui Lucrețiu Pătrășcanu	97
Schimbări în societatea românească în a doua jumătate a anilor '60	101
Continuarea politicii externe independente	104
Consolidarea poziției lui Ceaușescu și eliminarea lui Drăghici	116
Evoluția crizei cehoslovace	126
August 1968 - cel mai mare triumf al lui Ceaușescu	135
Măsurile antisovietice luate de Ceaușescu	149
Roadele triumfului - Ceaușescu intensifică politica externă	152
Tentative de presiune asupra autorităților din partea populației: 1968-1969	155
Al doilea val de eliminare a „baronilor” lui Dej	161
Situația politico-economică în anii 1970-1971	173
Apropierea României de China și vizita lui Ceaușescu în Statele Unite	177
Înăsprirea cursului - „tezele din iulie” și „mica revoluție culturală”	184
Situația economică în anii 1971-1974	189
Creșterea controlului asupra populației și centralizarea puterii: 1972-1973	194
Succesele diplomatice românești în prima jumătate a anilor '70	204
Anul 1974 - instaurarea formulăi a dictaturii	208

Bilanț: anii 1965-1974	214
<i>Cronologie</i>	214
<i>Echipa conducătorului</i>	216
<i>Schimbări instituționale</i>	217
<i>În context mai larg</i>	220
Capitolul 3. Stagnarea sistemului	231
Situația economică și politică în anii 1975-1976	232
Politica externă în anii 1975-1976	240
Anul de criză 1977	247
Schimbări în serviciile speciale și fuga lui Ion Mihai Pacepa	269
Anii 1978-1981: declinul	274
Politica externă a României în anii 1977-1981	302
Ultimele reforme ale sistemului - anii 1981-1982	313
Stagnarea - anii 1983-1985	330
Bilanț: anii 1975-1985	345
<i>Cronologie</i>	345
<i>Echipa conducătorului</i>	346
<i>Schimbări instituționale</i>	348
<i>În context mai larg</i>	351
Capitolul 4. Prăbușirea	361
Prăbușirea economiei	367
Sub semnul lui Gorbaciov: martie 1985 - mai 1987	372
Pregătirile pentru confruntare: iunie-noiembrie 1987	381
Drumul spre decembrie 1989	385
Pierderea puterii: 2-22 decembrie 1989	400
Epilog	420
Bilanț: anii 1985-1989	422
<i>Cronologie</i>	422
<i>Echipa conducătorului</i>	424
<i>Schimbări instituționale</i>	425
<i>În context mai larg</i>	425
Încheiere	429
<i>Biografiile celor mai importanți activiști comunisti români</i>	435
<i>Bibliografie</i>	449
<i>Index</i>	463

Adam Burakowski

DICTATURA LUI
NICOLAE CEAUȘESCU
1965-1989

GENIUL CARPAȚILOR

Ediția a II-a revăzută și adăugită

Traducere de Vasile Moga
Prefață de Stejărel Olaru

POLIROM
2016

Roadele triumfului – Ceaușescu intensifică politica externă

Ceaușescu n-a trebuit să aștepte mult răsplata pe care politicienii din țările occidentale i-au pregătit-o pentru atitudinea lui ireconciliabilă față de intervenția armată a Tratatului de la Varșovia în Cehoslovacia. Încă din 30 august 1968, Statele Unite au trimis la Moscova o notă în care afirmau că „nu știm ce se va întâmpla” dacă se va ajunge la invadarea României¹. În aceeași zi, președintele Statelor Unite, Lyndon Johnson, confirma, într-o cuvântare ținută la San Antonio, că URSS pregătește o invazie „undeva în Europa de Est”, ceea ce putea fi interpretat ca referire la situația României. În România, mass-media nu a dat nici o informație în legătură cu această luare de poziție². Starea de alertă în cazul unei eventuale invazii a fost menținută la Washington încă o vreme. Neliniștea provocată printre statele membre ale NATO de posibilitatea unei intervenții sovietice era atât de mare, încât în noiembrie 1968 chiar și românii au început să nuanțeze această atmosferă, de teama unei apropieri prea mari față de Pactul Atlanticului de Nord. Analizii americani scriau: „Ei [românii] nu par să agreeze referințele care îi identifică explicit cu unele interese occidentale – și cu atât mai puțin ale NATO”³. Pe termen lung, interesul manifestat de țările occidentale față de problemele României nu i-a dăunat – dimpotrivă; interpretarea corespunzătoare a problemei atitudinii lui Ceaușescu față de invadarea Cehoslovaciei a consolidat în mod semnificativ poziția Bucureștiului pe scena internațională. În octombrie 1968, România și SUA au început negocierile în vederea înviorării relațiilor reciproce. Pe 26 octombrie a fost semnat un acord pe probleme de colaborare culturală și economică⁴. În februarie 1969, prin intermediul ambasadorului său la Washington, Corneliu Bogdan, Ceaușescu l-a invitat pe președintele SUA, Richard Nixon, să facă o vizită în România⁵. Nixon, care, înainte de a fi ales președinte, mai fusese la București și în 1967, când a făcut parte dintr-o delegație americană, a ignorat totuși invitația, dar aceasta a fost apoi reînnoită de câteva ori. Și a fost acceptată abia în luna iunie, după degradarea bruscă a relațiilor americano-sovietice, pe fondul războiului din Vietnam⁶. Potrivit unor cercetători, un motiv suplimentar care a influențat pozitiv luarea acestei decizii în cadrul administrației Nixon a fost dorința americanilor de a stabili, prin intermediul Bucureștiului, un dialog cu China⁷. Acest factor de decizie poate fi susținut și prin faptul că, în ajunul sosirii în România, Nixon efectuase o vizită în Pakistan, ale cărui autorități se străduiau de asemenea să medieze relațiile dintre Washington și Beijing.

1. J.F. Harrington, B.J. Courtney, *Relații româno-americane...*, p. 269.

2. M. Răceanu, *Cronologie comentată...*, p. 206.

3. *Intelligence Note - 925, November 27 1968* [Notă informativă - 925, 24 noiembrie 1968], POL ROM-USSR, 1/1/67, RG 59 General Records of the Department of State, Central Foreign Policy Files 1967-1969, Political and Defense, Box 2454; National Archives at College Park, MD, p. 1.

4. *Ibidem*, p. 270.

5. *Ibidem*, p. 273.

6. *Ibidem*, pp. 274-277.

7. *Ibidem*, pp. 277-278.

Delegația americană condusă de Nixon a venit în București pe 2-3 august 1969. La aeroport a fost întâmpinat cu mari onoruri, în prezența a sute de mii de cetățeni. Pe drumul de la aeroport, automobilul în care se aflau Nixon și Ceaușescu s-a oprit pe neașteptate și ambii conducători au coborât să strângă mâinile persoanelor care îi aclamau din mulțime¹. În cele două zile de convorbiri au fost abordate teme precum China, Vietnamul, dar și colaborarea bilaterală. S-a stabilit de asemenea, la fel ca la vizita lui de Gaulle, să se deschidă la București o Bibliotecă americană, iar la New York – o Bibliotecă română². Deși nu s-au semnat acorduri importante, vizita a reprezentat un succes diplomatic enorm pentru Ceaușescu, care se putea mândri în fața lumii, ca și în fața populației țării sale, că este un „partener” al președintelui Statelor Unite. În discursul său, Nixon sublinia: „Nutresc speranța ca această vizită să poată constitui punctul de plecare al unei noi etape în relațiile noastre cu aceste țări [cu țările Europei de Est]. Poate vom reuși să facem în așa fel încât relațiile noastre cu România să devină un exemplu care să fie urmat și de alte state”. El a confirmat de asemenea că „o parte a presei americane consideră că, venind aici, vreau să dau o mână de ajutor României în relațiile sale cu Uniunea Sovietică. Nu este adevărat. Eu vreau să avem relații bune și cu Uniunea Sovietică, și cu România, tratând ambele țări ca egale între ele și independente”³. În ciuda acestui gen de afirmații și a faptului că nu au fost semnate înțelegeri mai concrete, vizita a constituit un succes diplomatic imens pentru Ceaușescu, care apărea de-acum în fața lumii și a propriului popor ca fiind „partenerul” președintelui american.

La puțin timp după această vizită, Corneliu Mănescu a efectuat o călătorie la Washington. Pe 18 septembrie 1969, el s-a întâlnit cu președintele Nixon, care a afirmat că „vizita [adică vizita lui în România din luna august] va fi cu atât mai utilă dacă va putea fi urmată de o cooperare în noi domenii”. Președintele american a subliniat de asemenea că „orice destindere în relațiile sovieto-americane sau cum vreți să-i spuneți nu ar trebui să aibă loc în detrimentul altor națiuni”⁴. S-a vorbit de asemenea despre relațiile cu China și cu Vietnamul.

Potrivit informațiilor provenind de la Ambasada Statelor Unite la București, în momentul respectiv, Corneliu Mănescu nu se afla totuși în grațiile lui Ceaușescu, care l-ar fi considerat „prea îngâmfat”⁵, ceea ce nu a schimbat însă, evident, cu nimic

1. C. Păușan, N.D. Ion, M. Retegan, *Regimul comunist...*, p. 145.

2. J.F. Harrington, B.J. Courtney, *Relații româno-americane...*, p. 279.

3. *Ibidem*, pp. 279-280.

4. „Notă privind convoierile dintre învârșii Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, și Richard M. Nixon, Președintele Statelor Unite ale Americii”, în G. Buzatu, *Nicolae Ceaușescu...*, pp. 519, 521.

5. *Memorandum of Conversation, September 18, 1969* [Memorandum al discuției, 18 septembrie 1969], POL ROM-US, 1/1/68, RG 59 General Records of the Department of State, Central Foreign Policy Files 1967-1969, Political and Defense, Box 2453; National Archives at College Park, MD, pp. 1-2.

6. *Research Memorandum RSE-54, June 19 1969* [Memorandum al cercetărilor RSE-54, 19 iunie 1969], POL 15-1 ROM, 1/1/68, RG 59 General Records of the Department of State, Central Foreign Policy Files 1967-1969, Political and Defense, Box 2451; National Archives at College Park, MD.

orientarea generală a politicii externe a României, persoana în cauză urmând să reîntre curând în grațiile conducătorului; se va dovedi însă că nu pentru mult timp.

În afară de spectaculoasa vizită a lui Nixon la București, în această perioadă România a reușit să se apropie și de alte țări occidentale, precum și de țări din Lumea a Treia care aveau relații de strânsă colaborare cu Occidentul. În septembrie 1968 a sosit la București Michael Stewart, secretar de stat al Marii Britanii. Câteva zile mai târziu, în capitala României sosea ministrul belgian al Afacerilor Externe¹. În lunile care au urmat au avut loc o serie întreagă de vizite ale unor delegații românești în diferite țări din Lumea a Treia, printre care Turcia și Iran, cu acesta din urmă România începând să întreprindă relații de tot mai strânsă colaborare. Pe la începutul lui septembrie 1969, Ceaușescu a efectuat în această țară o vizită lungă de aproape o săptămână².

Înviorarea politicii externe occidentale a României a avut loc într-un moment în care celelalte țări din blocul sovietic își înăspreau relațiile cu țările din NATO, în primul rând pe fondul agresiunii asupra Cehoslovaciei și al războiului din Vietnam. Tocmai de aceea Nicolae Ceaușescu se putea prezenta ca fiind un conducător comunist independent, care a înlăptuit idealurile naționale ale României în pofida poziției guvernului de la Moscova.

Merită să redăm în acest context un fragment din amintirile lui Nicolae M. Nicolae, ambasadorul României la Washington în perioada 1976-1978: „Atât pe vremea președinților Nixon și apoi Ford (*sic!*), am avut convingerea că administrația americană este interesată mai mult de persoana lui Ceaușescu decât de România. Dacă România era permanent confundată cu Iugoslavia sau Ungaria, Ceaușescu era confundat numai cu el însuși. Se vorbea despre rolul lui Ceaușescu în ameliorarea relațiilor cu China, în realizarea vizitei lui Assad în Israel, în stabilirea unor contacte cu autoritățile nord-vietnameze. A fost un merit al lui Ceaușescu care, în discuțiile cu președinții americani (*sic!*), de a fi subliniat importanța relațiilor economice între România și SUA, în paralel cu cele politice”³.

Ca și de Gaullie, președintele Nixon a fost întâmpinat la București cu un entuziasm spontan, autoritățile limitându-se doar la a canaliza în mod corespunzător acest entuziasm. Iar datorită unor astfel de vizite poziția partidului în societate s-a consolidat. La fel și poziția lui Ceaușescu în partid și în organele de conducere ale statului. Prin urmare, secretarul general s-a hotărât să profite de conjunctura internațională favorabilă pentru eliminarea următorului grup de potențiali adversari. Dar înainte de aceasta trebuia să înăbuse mișcarea apărută la baza societății care cerea reforme mai profunde și o liberalizare mai largă.

1. C. Păușan, N.D. Ion, M. Retegan, *Regimul comunist...*, p. 141.

2. *Ibidem*, p. 146.

3. N.M. Nicolae, *O lume așa cum am cunoscut-o. Amintirile unui fost ambasador al României*, Editura Pro Domo, București, 2000, p. 96.

Tentative de presiune asupra autorităților din partea populației: 1968-1969

După lichidarea opoziției și a partizanilor anticomuniști¹, respectiv după neutralizarea intelectualității care înainte de război avusese legături cu Garda de Fier, în România nu mai rămăsese nici un focar de concurență pentru autoritățile comuniste. În legătură cu măsurile de liberalizare deja asimilate au apărut însă tentative de a exercita de jos în sus o presiune asupra conducerii cu scopul nu atât de a se efectua o schimbare de regim, cât mai curând de a se extinde libertățile cetățenești. Societatea, deși foarte puțin informată de propaganda oficială în legătură cu inițiativele de aceeași natură care s-au manifestat în celelalte țări ale blocului sovietic, aflase oricum despre evenimentele din Cehoslovacia și Polonia (precum și despre revoltele studențești din țările occidentale) prin intermediul posturilor de radio occidentale² care nu erau blocate în România sau al turiștilor străini care începuseră să viziteze masiv România în a doua jumătate a anilor '60.

Cererea de reforme, mult mai atenuată în comparație cu Polonia sau Cehoslovacia, își avea originea în câteva medii, și anume: intelectuali, studenți, aparatul de partid de nivel mediu, apoi minoritatea maghiară, nemulțumită de noua împărțire administrativ-teritorială a țării, ce reducea importanța politică a acestui segment de populație. În nici unul dintre aceste grupuri (poate cu excepția maghiarilor) nemulțumii nu constituiau totuși majoritatea, iar în acțiuni în favoarea reformelor se angajau de fapt puține persoane. În schimb autoritățile, de îndată ce și-au dat seama că, teoretic, situația poate ajunge să scape de sub control, au acționat în mod hotărât, bazându-se pe pasivitatea majorității. Datorită acestei politici mișcările în favoarea reformelor n-au apucat să capete avânt, deși o parte dintre revendicări au fost satisfăcute. Actualmente, majoritatea evenimentelor din perioada respectivă au fost date uitării și nici în istoriografie nu se bucură de prea mult spațiu. Până în momentul de față (jumătatea anului 2011) nu s-a publicat nici o monografie pe această temă. O vreme, acestor evenimente, în fel ca și mișcării intelectuale de la sfârșitul anilor '60, nu le-a fost acordată prea multă atenție în cadrul cercetărilor istorice, însă în ultimii ani perioada respectivă a început să fie studiată și din acest punct de vedere. Merită de asemenea să remarcăm că, în afară de demonstrația studențească de Crăciun, toate aceste mișcări s-au străduit să acționeze, utilizând metodele așa-numitei democrații interne de partid, pe baza legislației comuniste. Nu e mai puțin adevărat însă că ele au avut o anumită însemnătate pentru dinamica sistemului politic din România, întrucât, probabil, apariția lor a fost unul din factorii care l-au determinat pe Ceaușescu să fimeze treptat măsurile de liberalizare.

Pentru grupurile în sine cărora au apărut cereri de reformă, cei mai gălăgioși au fost studenții. În anii '60, la studii superioare erau admisi masiv tinerii din mediul rural,

1. E adevărat că ultimul șef al partizanilor, Ion Gavriil Ogoranu, a fost arestat abia în 1976, dar încă din anii '50 rezistența partizanilor nu mai reprezenta o amenințare pentru autoritățile comuniste. Cf. D. Deletan, *Terorizarea comunistă...*, pp. 176-181.
2. "...săci [în România] accesul la sursele occidentale este absolut liber - ne referim la radio" - *Noul argentin 16 X 1968*, D-1-R-OTU-2-68, A MSZ RP, p. 6.

Tentative de presiune asupra autorităților din partea populației: 1968-1969

După lichidarea opoziției și a partizanilor anticomuniști¹, respectiv după neutralizarea intelectualității care înainte de război avusese legături cu Garda de Fier, în România nu mai rămăsese nici un focar de concurență pentru autoritățile comuniste. În legătură cu măsurile de liberalizare deja asimilate au apărut însă tentative de a exercita de jos în sus o presiune asupra conducerii cu scopul nu atât de a se efectua o schimbare de regim, cât mai curând de a se extinde libertățile cetățenești. Societatea, deși foarte puțin informată de propaganda oficială în legătură cu inițiativele de aceeași natură care s-au manifestat în celelalte țări ale blocului sovietic, aflase oricum despre evenimentele din Cehoslovacia și Polonia (precum și despre revoltele studențești din țările occidentale) prin intermediul posturilor de radio occidentale² care nu erau blocate în România sau al turiștilor străini care începuseră să viziteze masiv România în a doua jumătate a anilor '60.

Cererea de reforme, mult mai atenuată în comparație cu Polonia sau Cehoslovacia, își avea originea în câteva medii, și anume: intelectuali, studenți, aparatul de partid de nivel mediu, apoi minoritatea maghiară, nemulțumită de noua împărțire administrativ-teritorială a țării, ce reducea importanța politică a acestui segment de populație. În nici unul dintre aceste grupuri (poate cu excepția maghiarilor) nemulțumii nu constituiau totuși majoritatea, iar în acțiuni în favoarea reformelor se angajau de fapt puține persoane. În schimb autoritățile, de îndată ce și-au dat seama că, teoretic, situația poate ajunge să scape de sub control, au acționat în mod hotărât, bazându-se pe pasivitatea majorității. Datorită acestei politici mișcările în favoarea reformelor n-au apucat să capete anvergură, deși o parte dintre revendicări au fost satisfăcute. Actualmente, majoritatea evenimentelor din perioada respectivă au fost date uitării și nici în istoriografie nu se bucură de prea mult spațiu. Până în momentul de față (jumătatea anului 2011) nu s-a publicat nici o monografie pe această temă. O vreme, acestor evenimente, în fel ca și mișcării intelectuale de la sfârșitul anilor '60, nu le-a fost acordată prea multă atenție în cadrul cercetărilor istorice, însă în ultimii ani perioada respectivă a început să fie studiată și din acest punct de vedere. Merită de asemenea să remarcăm că, în afară de demonstrația studențească de Crăciun, toate aceste mișcări s-au străduit să acționeze, utilizând metodele așa-numitei democrații interne de partid, pe baza legislației comuniste. Nu e mai puțin adevărat însă că ele au avut o anumită însemnătate pentru dinamica sistemului politic din România, întrucât, probabil, apariția lor a fost unul din factorii care l-au determinat pe Ceaușescu să fimeze treptat măsurile de liberalizare.

Pentru grupurile în sine cărora au apărut cereri de reformă, cei mai gălăgioși au fost studenții. În anii '60, la studii superioare erau admisi masiv tinerii din mediul rural,

1. E adevărat că ultimul șef al partizanilor, Ion Gavriil Ogoranu, a fost arestat abia în 1976, dar încă din anii '50 rezistența partizanilor nu mai reprezenta o amenințare pentru autoritățile comuniste. Cf. D. Deletan, *Terorizarea comunistă...*, pp. 176-181.
2. "...săci [în România] accesul la sursele occidentale este absolut liber - ne referim la radio" - *Noul argentin 16 X 1968*, D-1-R-OTU-2-68, A MSZ RP, p. 6.

la moartea sa (5 noiembrie 2010). În anii '60 Pănescu era însă un tânăr poet care promitea și care a hotărât să arunce o provocare nomenclaturii de la conducerea Uniunii Scriitorilor (US). În mai și aprilie 1968, ca președinte al secției UTC din cadrul US, a organizat o serie de întâlniri în cadrul cărora s-au cerut o mai mare liberalizare și demiterea lui Eugen Barbu din funcția de redactor-șef al revistei literare *Luceafărul*. Pănescu era la vremea respectivă puternic sprijinit de Dumitru Tepeș, și el un scriitor din generația tânără, care în ianuarie 1968 fusese la Paris și luase legătură cu Monica Lovinescu și Virgil Ierunca¹, figuri importante ale emigrației române. În legătură cu demersul lui Pănescu și Tepeș, s-a organizat o ședință a conducerii US la care au participat și reprezentanți ai CC, cu Paul Niculescu-Mizil în frunte. Colectivul astfel întrunit a evaluat în mod pozitiv protestul și l-a eliberat pe Eugen Barbu din funcția de redactor-șef al revistei *Luceafărul*². La câteva zile după 21 august 1968, Pănescu, Tepeș și alți câțiva tineri creatori au redactat o scrisoare deschisă adresată partidului în care își exprimau adeziunea totală față de politica CC și a lui Ceaușescu³. În noiembrie 1968 a avut loc conferința Uniunii Scriitorilor. Pentru prima dată în istoria ei, la lucrări au participat nu doar delegații, ci toți membrii Uniunii. În cadrul conferinței, Paraschivescu a făcut o aspră critică a politicii recente a US. El a atras atenția asupra discriminării autorilor care nu fac parte din Uniune și a propus schimbări fundamentale în această organizație. Dar autoritățile n-au dat curs propunerilor sale și atât Paraschivescu, cât și grupul „Povestea vorbii” au fost atacați în ianuarie 1969 în coloanele unor reviste literare și în *Scînteia*⁴.

Politica autorităților a fost, poate, influențată de faptul că în decembrie 1968 a avut loc o uriașă manifestație studentescă, în care s-au cântat colinde, ajungându-se în cele din urmă, potrivit uneia dintre relatările referitoare la acest eveniment, să se scandeze „Jos Ceaușescu”⁵. În funcție de diferitele surse de informare, la manifestație ar fi luat parte între câteva sute și o mie de persoane. În momentul de față (jumătatea anului 2011) dispunem de două descrieri ale evenimentelor care s-au desfășurat pe străzile Bucureștiului în noaptea de 24 spre 25 decembrie 1968. O descriere foarte exactă a evenimentelor au realizat, spre exemplu, lucrătorii Ambasadăi RPP la București; o altă descriere amănunțită a acestora este realizată în referatul lui Virgil Trofin, prezentat la ședința Comitetului Executiv din 25 decembrie. Referatul a fost redactat probabil pe baza rapoartelor întocmite de reprezentanții serviciilor de pază și ordine⁶.

1. M. Pelin, *Opusul emigrației politice...*, p. 334.

2. D. Deletant, *Ceausescu and the Securitate...*, p. 179.

3. *Ibidem*, p. 180.

4. *Ibidem*, pp. 180-181.

5. Mai pe larg în legătură cu această temă, vezi A. Burakowski, „Demonstrația studenților din 24 decembrie 1968, București – un eveniment important, aproape necunoscut”, *Arhivele totalitarismului*, nr. 1-2, 2006.

6. *Noi referitoare la manifestația studenților din București 24 XII 68 (Potrivit informațiilor din mediul universitar, pe marginea jeluției activului de partid din conducerea universităților în urma evenimentelor)*, D-1-R-0-24-1-69, A MSZ RP, pp. 1-4; *Stenograma Ședinței Comitetului Executiv al CC al PCR din 25 decembrie 1968, orele 13.00*, ANIC, Fond CC al PCR, Cămin, dosar nr. 216/1968, f. 7-12; mai există o scurtă mențiune în raportul serviciului est-german de securitate Stasi. Vezi S. Olaru, G. Herberich, *Stasi...*, p. 264.

Un volum dedicat integral comunismului românesc din perioada lui Nicolae Ceaușescu, o analiză comparativă de tip istoric și politic realizată de un specialist consacrat în istoria comunismului din Europa Centrală și de Est. Pe baza unei bibliografii vaste și a unor lucrări de o mare diversitate, Adam Buzărovski ne oferă nu doar o istorie a comunismului românesc, ci și o carte despre puterea absolută și cărei unic scop este consolidarea perpetuă a puterii. A doua ediție, completată cu informații preluate din documente deosebite, precum și din bibliografia recentă, acordă o atenție specială politicii externe a lui Nicolae Ceaușescu, contribuind la o înțelegere mai profundă a istoriei românești din epoca respectivă.

„O carte despre o dictatură și un dictator, dar nu numai. *Dictatura lui Nicolae Ceaușescu* ne oferă și o perspectivă de istorie politică, sursă de explicații necesare privind felul în care a funcționat regimul ceaușist folosindu-se trica, manipularea și falsul naționalist. Fără îndotări, cititorul acestei cărți va fi răpălit.”

Stefan Olaru

Mișcarea comunistă românească înainte de al doilea război mondial • Cariera lui Nicolae Ceaușescu până în martie 1965 • Continuarea politicii externe independente • Consolidarea poziției lui Ceaușescu și eliminarea lui Dej și Gheorghiu • Apropierea României de China și vizita lui Ceaușescu în Statele Unite • Anul 1974 – Instaurarea formală a dictaturii • Politică externă în anii 1975-1976 • Stagnarea – anii 1983-1985 • Pribeștea economică • Pierderea puterii: 2-22 decembrie 1989

Volum apărut cu sprijinul

www.enrs.eu

EDITURA POLIROM

ISBN 978-973-86-6327-9

www.polirom.ro

Carte publicată și în ediție digitală

© 2016 Editura Polirom. Toate drepturile rezervate. Copertă, text și ilustrații de Adam Buzărovski.